

نقش ژئوپلیتیک سلطه در ساختار مناطق قبیله‌ای فدرال پاکستان

مؤلفین:

سجاد افشار

مریم وریج کاظمی

www.ketab.ir

انتشارات دانشگاه فرماندهی و ستاد ارتش جمهوری اسلامی ایران

۱۴۰۰

برقشانه	افشار، سجاد، ۱۳۵۸
عنوان و نام پدیدآور	نقش ژئوپلیتیک سلطه در ساختار مناطق قبیله‌ای فدرال پاکستان، مؤلفان: سجاد افشار، مریم وریج کاظمی، ویراستار: وحید سجادی اصلیل
مشخصات نشر	تهران، ارتش جمهوری اسلامی ایران، دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا، انتشارات دافوس، ۱۳۹۹
مشخصات ظاهری	۲۷۵ ص.
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۷۵۰۴۰۱۸-۷
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	کتابنامه، ص. ۲۵۵ - ۲۷۵
موضوع	مناطق قبیله‌ای فدرال (پاکستان) -- سیاست و حکومت
موضوع	Federally Administered Tribal Areas (Pakistan) -- Politics and government
موضوع	سیاست جغرافیایی -- پاکستان Geopolitics -- Pakistan
موضوع	امنیت ملی -- پاکستان National security -- Pakistan
موضوع	بنیادگرایی اسلامی -- پاکستان Islamic fundamentalism -- Pakistan
موضوع	سیاست جغرافیایی Geopolitics
موضوع	پاکستان -- سیاست و حکومت -- احوال خارجی Pakistan -- Politics and government -- Participation, Foreign
شماره انورده	وریج کاظمی، مریم، ۱۳۵۹
شماره انورده	ایران ارتش، دانشگاه فرماندهی و ستاد انتشارات دافوس
شماره انورده	Iran Army Command & Staff University Dafaos Publisher
زده بای کنگره	DS۳۹۲

عنوان: نقش ژئوپلیتیک سلطه در ساختار مناطق قبیله‌ای فدرال پاکستان

مؤلفان: سجاد افشار، مریم وریج کاظمی

ویراستار: وحید سجادی اصلیل

ناظر چاپ: حمید همت

طراح جلد: حامد اعتمادی فرد

صفحه آرایشی: محمد نوشادی حاجی آبادی

ناشر: دافوس آجا

شمارگان: ۱۰۰۰

تعداد صفحه: ۲۷۵ ص

تاریخ نشر: ۱۴۰۰

نوبت چاپ: چاپ اول

چاپ و صحافی: مدیریت چاپ و انتشارات و فصلنامه دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا

قیمت: ۵۵/۰۰۰ تومان

نشانی: تهران، میدان پاستور، خیابان دانشگاه جنگ، دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا، انتشارات دافوس

تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۷۰۴۸۶

مسئولیت صحت مطالب بر عهده مؤلفان می باشد.

کلیه حقوق برای دافوس آجا محفوظ است. (قل مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است.)

۹	مقدمه
۱۳	فصل اول: ژئوپلیتیک سلطه و ریشه های آن
۱۴	۱- ژئوپلیتیک و اجزاء آن
۱۸	۱-۱ کدهای ژئوپلیتیکی
۱۹	۲-۱ تعلق ژئوپلیتیکی
۱۹	۳-۱ بحران ژئوپلیتیکی
۲۰	۴-۱ وزن ژئوپلیتیکی
۲۶	۲. ژئوپلیتیک سلطه
۲۷	۱-۲ تاریخ استعمار
۳۲	۱-۱-۲ دوران های مختلف استعمار
۳۵	۲-۱-۲ استعمار فرانسه
۴۰	۲-۲ انقلاب صنعتی و آغاز عصر امپریالیسم
۲۰	۱-۲-۲ دوران هرج و مرج
۴۴	۲-۲-۲ آغاز انقلاب صنعتی
۵۳	۱-۲-۲-۲ انقلاب صنعتی و جغرافیای نژادپرستی
۵۶	۳-۲ استعمار و سیستم سرمایه داری
۵۷	۱-۳-۲ استعمار امریکایی
۶۱	۲-۳-۲ استمرار استعمار سرمایه داری
۶۴	۴-۲ جغرافیای نظامی امپریالیستی
۶۴	۱-۴-۲ تاریخ جغرافیای نظامی گری
۶۶	۲-۴-۲ مفهوم جغرافیای نظامی گری
۷۰	۳-۴-۲ نظامی گری در جهت کسب منافع اقتصادی
۷۳	۵-۲ استعمار و منازعات منطقه ای
۷۳	۱-۵-۲ ریشه های استعماری منازعات منطقه ای
۷۵	۲-۵-۲ گونه شناسی منازعات منطقه ای
۸۰	۳-۵-۲ امنیت منطقه ای
۸۲	۶-۲ تروریسم و ریشه های آن

۸۲	۱-۶-۲- مفهوم تروریسم
۸۵	۱-۱۰-۶-۲ تروریسم سیستماتیک سیاسی
۸۸	۱-۱۰-۶-۲- بررسی تاریخی پدیده تروریسم
۹۰	۷-۲- تروریسم و منازعات منطقه‌ای
۹۰	۱-۷-۲ دیدگاه نظری بروس هافمن
۹۱	۲-۷-۲- دیدگاه‌های نظری اشمید و جانگمن
۹۳	۳-۷-۲- دیدگاه‌ها نظری دانیل آل بیمن، پیتز چالک و برد اونیل
۹۵	۸-۲- نژادپرستی
۹۵	۱-۸-۲- درگیری‌های نژادی
۹۶	۲-۸-۲- بیگانه ستیزی
۹۷	۳-۸-۲- جهانی شدن
۹۸	۴-۸-۲- مهاجرت
۱۰۰	۵-۸-۲- بومیان
۱۰۰	۶-۸-۲- بحران‌های قومی
۱۰۳	۹-۲- بنیادگرایی اسلامی
۱۰۳	۱-۹-۲- مفهوم بنیادگرایی اسلامی
۱۰۵	۲-۹-۲- تبلور بنیادگرایی اسلامی در جنگ افغانستان
۱۱۳	فصل دوم: مناطق قبیله‌ای پاکستان
۱۱۴	۱- جغرافیای سیاسی و ژئوپلیتیک پاکستان
۱۲۰	۲- افغانستان حیات خلوت پاکستان
۱۲۱	۱-۲- پاکستان پناهگاه بنیادگرایان اسلامی
۱۲۷	۱-۱-۲- جنبش (تحریک) طالبان پاکستان
۱۳۶	۱ ۲-۲- مهم‌ترین گروه‌های بنیادگرا در پاکستان
۱۳۶	۱ ۲-۲-۱- جمعیت علمای اسلام (گروه فضل الرحمن)
۱۳۷	۱ ۲-۲-۲- جمعیت علمای اسلام (گروه مولانا سمیع الحق)
۱۳۸	۱-۲-۲-۳- سپاه صحابه
۱۴۳	۱-۲-۴- لشکر جنگوی
۱۴۴	۱-۲-۵- گروه‌های کشمیری - پاکستانی

۱۴۸	۱-۲-۶- شبکه حقانی
۱۵۳	۱-۲-۷- داعش
۱۵۵	۱-۳- تأثیر گروه‌های بنیادگرای پاکستانی بر آسیای مرکزی
۱۵۸	۳- مهم‌ترین مناقشات منطقه‌ای پاکستان
۱۶۰	۳-۱- جامو و کشمیر
۱۶۳	۳-۱-۱- هیدور بلتیک کشمیر
۱۶۴	۳-۱-۲- ژنوپلیتیک سلطه‌آبالاات متحده امریکا در کشمیر
۱۶۸	۳-۲- بحران آزمایش‌های هسته‌ای
۱۷۱	۴- مناطق قبیله‌ای فدرال پاکستان
۱۷۳	۴-۱- موقعیت استراتژیک مناطق قبیله‌ای
۱۷۸	۴-۱-۱- هفت منطقه قبیله‌ای
۱۸۰	۴-۲- جغرافیای نظامی مناطق قبیله‌ای
۱۸۱	۴-۳- خصوصیات مناطق قبیله‌ای
۱۸۵	۴-۱-۴- تحولات اثرگذار دوراندیش‌گرایی در مناطق قبیله‌ای
۱۸۹	۴-۲- وضعیت حقوقی در مناطق قبیله‌ای
۱۹۲	۴-۲-۱- اداره مناطق قبیله‌ای
۱۹۴	۴-۳- اختیارات روسای قبایل
۱۹۸	۴-۴- چالش‌های امنیتی در مناطق قبیله‌ای
۲۰۳	۴-۵- اصلاحات در مناطق قبیله‌ای
۲۰۶	۴-۵-۱- روند تاریخی اصلاحات در مناطق قبیله‌ای
۲۰۸	۴-۵-۲- گزینه‌های اصلاحات در مناطق قبیله‌ای
۲۱۰	۴-۵-۳- چالش‌های ادغام مناطق قبیله‌ای با خیر پختونخوا
۲۱۶	۴-۵-۴- دورنمایی ادغام
۲۲۰	۴-۵-۵- دورنمای قانون اصلاحات
۲۲۱	۴-۵-۶- توسعه اقتصادی در مناطق قبیله‌ای
۲۲۳	۴-۶- اهمیت مناطق قبیله‌ای در طرح‌های قدرت‌های منطقه‌ای فرامنطقه‌ای
۲۵۵	منابع

مؤلفه‌های تاریخی و مردم‌شناختی؛ بروز نارسایی‌های اقتصادی - معیشتی و معضلات اجتماعی جهان غرب را در دوره‌های مختلف تاریخی به ما نشان می‌دهند که بیشتر ناشی از جبر جغرافیایی در قاره اروپا می‌باشد. محدودیت‌ها در موقعیت جغرافیایی و وضع توپوگرافی همچنین منابع آبی و اراضی کشاورزی در کنار عوامل جمعیتی و بافت سیاسی - اجتماعی «که به شکل سیستم فئودالی بوده» باعث به استثمار کشاندن سرزمین‌های شد که در فواصل دوردستی قرار داشتند. افکار عمومی اروپاییان به دنبال به دست آوردن منابع غنی و ابدی جهان شرق برای کسب نیازهای حداقلی معیشت، رقابت‌ها و گروه‌بندی‌های بسیاری را برای قدرت‌های استعمارگر بخصوص بریتانیا، اسپانیا، پرتغال، فرانسه، آلمان و ایتالیا بوجود آورد که هر یک به تنهایی سعی در دستیابی به موقعیت ویژه برای اهداف استعماری خود داشتند. دسترسی به منابع اولیه برای تأمین نیاز کارگاه‌های صنعتی - تجاری و تغییر دافعه مردم به دلیل استفاده از محصولات کشاورزی - گیاهی - معدنی سرزمین‌های دور، استعمار و چپاول را به آنجایی کشانید که فضای بحرانی را برای پیاده‌سازی الگوهای مناقشه‌آمیز خلق کردند و شکاف عمیقی میان گروه‌های قومی - مذهبی که سال‌ها در کنار یکدیگر به نوعی همگرایی و همزیستی مسالمت‌آمیز دست یافته بودند، ایجاد نمودند. بی‌تردید سازه‌های امنیتی و استراتژیکی قدرت‌های استعمارگر در خارج از مرزهای حاکمیتی‌شان تعریف می‌شد و نیاز بود تا استحکام کلی زیرساخت‌های آن صرفاً با اغتشاش و درگیری در میان ساکنین مستعمره‌نشین و استثمارشده به انسجام برسد.

با این تفاسیر از دیرباز شبه قاره هند و جنوب غرب آسیا مورد توجه قدرت‌های استعمارگر قرار داشت و لشکرکشی‌های متعددی از زمان باستان تاکنون نقش استراتژیکی این مناطق را نشان می‌دهند؛ بخصوص منطقه مورد مطالعه این کتاب به دلیل اهمیت استراتژیکی و موقعیت گذرگاهی از یک سو و موقعیت توپوگرافی ویژه به دلیل وجود منابع غنی معدنی، انرژی، کشاورزی (کشت مواد مخدر) و انسانی (تأمین نیروی نظامی) توانسته نظر قدرت‌های فرا منطقه‌ای را به خود جلب نماید

و برای در اختیار گرفتن یتانسیل‌های اقتصادی منطقه مشکلات امنیتی بی شماری را بوجود آوردند. اگرچه دونالد ترامپ رئیس جمهور ایالات متحده آمریکا در مصاحبه‌ای با فاکس نیوز به سال ۲۰۱۹م کشور افغانستان را هاروارد تروریست‌ها نامید؛ اما این موضوع را عامدانه نادیده گرفت که این دانشگاه فرضی در مناطق فدرال قبیله‌ای واقع در مرز بین پاکستان و افغانستان و در محدوده پشتونستان بخصوص کشور پاکستان قرار دارد؛ جایی که عناصر نفوذی قدرت‌های استعماری در خصوص سیاسی - عقیدتی خشونت بار نقش بسزایی ایفا می‌کنند. ترامپ و سایر دولت‌های غربی به خوبی درک کرده‌اند که کنترل عملکرد دو قدرت چین و روسیه و کشورهای جنوب شرق آسیا به عنوان غول‌های تجاری - صنعتی؛ و نظارت بر معادن، مخازن و مسیرهای ترانزیتی معدنی - انرژی فضای پیرامونی منطقه مورد مطالعه، مسئله‌ای استراتژیک برای آنان به شمار می‌آید و هرگونه بی تفاوتی نسبت به این مسئله موجب تضعیف حاکمیت ملی و بین‌المللی شان می‌شود؛ از این رو انتخاب مناطق قبیله‌ای در مرز میان افغانستان و پاکستان به عنوان حیاط خلوتی که بتوانند از آنجا مسیر اصلی هژمونی خود را توسعه دهند، اهمیت دارد. شکل‌گیری مناطق قبیله‌ای پاکستان یادگاری از دوران استعمار بریتانیا می‌باشد تا هر زمان منافع قدرت‌های استعماری اروپایی که تحت سیستم کاپیتالیستی قرار دارند، دچار چالش شوند بتوانند از عناصر و نیروهای خود که طی سالیان طولانی در آنجا بازپروری شدند برای ایجاد، کنترل و نظارت بر تنش و درگیری میان گروه‌های مختلف قومی - مذهبی اسلامی در فضای پیرامونی آنجا به بهترین شکل استفاده نمایند. از سوی دیگر استراتژی امنیت ملی قدرت‌های صنعتی بر اساس تسلط، کنترل و نظارت بر مسیرهای ترانزیتی انرژی استوار گشته و ایجاد خلاءهای امنیتی در مسیرهای ترانزیتی موقعیت منحصربه‌فردی در اختیار آنان قرار می‌دهد تا با امتیازگیری از سایر رقباء، هژمون جهانی خود را بسط و گسترش دهند. از این رو مناطق قبیله‌ای با فضای پیرامونی خود در حکم خلاء مؤثر امنیتی که در مسیر مبادلات تجاری شرق به غرب جهان قرار گرفته، مداخل اجرای استراتژی ژئوپلیتیک سلطه قدرت‌های بزرگ در قرن بیست و یکم می‌باشند.

این کتاب با روش تحلیلی - توصیفی و استفاده از منابع معتبر علمی و پژوهشی دانشگاهی، همچنین استفاده از یادداشت‌های آژانس‌های خبری، ضمن بررسی اجمالی مفهوم ژئوپلیتیک به عنوان مبانی سیاست‌های برتری جویانه؛ و معرفی دوران‌های مختلف سلطه استعماری و استعماری قدرت‌های اروپایی غربی در محدوده جغرافیای مشخص؛ در صدد است تا مناطق فدرال قبیله‌ای پاکستان را از دیدگاه ژئوپلیتیک سلطه مورد ارزیابی قرار دهد. بر این اساس در فصل اول کتاب به مفهوم ژئوپلیتیک و اجزاء مؤثر آن به طور اجمالی خواهیم پرداخت و در ادامه دوران‌های مختلف سلطه استعمار و استعمار قدرت‌های غربی را که با در اختیار گرفتن توانایی‌های اقتصادی، جمعیتی، نظامی، ایدئولوژیکی و سیاسی سرزمین‌های تحت حاکمیتشان ثبات امنیت در جهان با چالش‌های عمیقی مواجه کردند مورد بررسی قرار می‌گیرند. در فصل دوم کتاب نیز ضمن معرفی وضعیت ژئوپلیتیکی و امنیتی کشور پاکستان، مناطق قبیله‌ای فدرال که بستر مساعد برای نگهداری، رشد، پرورش و آموزش گروه‌های بنیادگرای اسلامی و افراطی‌های فوق العاده مؤثر قدرت‌های استعماری هستند، مورد ارزیابی قرار خواهد گرفت.

سجاد افشار

مریم وریج کاظمی

۱۴۰۰